

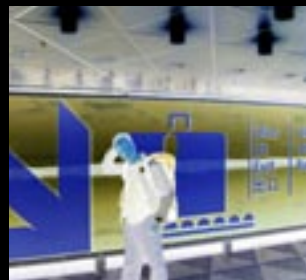
G a a t u w e l d e g o e d e  
k a n t o p ?

## Een reis richting Base Camp Mount Everest, met onverwachte wending

Mijn dochter Evy (5) klemt zich stevig vast aan mijn benen. Ik heb mijn wandelschoenen aan. Die heb ik in de afgelopen weken ingelopen voor de komende barre tocht: van de vrieskou op Base Camp Mount Everest tot de tropische regens in Kathmandu. Over drie uur vertrekt mijn vliegtuig. Dertien jaar geleden was ik ook al in Nepal. Toen liep ik de Langtang-route. Onophoudelijke regen doorweekte alles, bloedzuigers kropen door mijn schoenvetergaten en lawines spoelden een theehuisje weg. Ook een tot de nok toe gevulde bus werd meegesleurd in het ravijn. En waar eens een weg was, was nu een waterval van stenen. Om aan de andere kant van de weg te komen moest ik er overheen. De stenen rolden weg zodra je er een voet op zette. Giechelend, alsof het een kermisattractie was, rende ik over de rollende stenen. Eenmaal op de kleine kronkelige bergpaadjes benam dichte mist het zicht op de plateaus van rijstvelden in diepe valleien en op de besneeuwde bergtoppen van de Himalaya. Die mist vergrootte het risico van een plotseling en

onaangename confrontatie met dieren als beren en luipaarden. En neushoorns. Als je een neushoorn ziet, moet je nooit wegrennen, zeggen de locals. Verstop je achter een boom of beter: klim er in. Ze kunnen slecht zien, maar hebben een perfect gehoor. Ze halen je moeiteloos in, werpen je met hun hoorn een paar keer hoog de lucht in en gaan vervolgens bovenop je staan. Ieder jaar komen daardoor een aantal toeristen om het leven.

**Hoe kon mijn paspoort spoorloos verdwenen zijn?**



eerste dag 10.30 uur

**'Ga niet papa!  
Dat kan nooit goed aflopen'**

## Smeebede

Dat alles schiet vandaag door mijn hoofd. Maar wat mij vooral bezighoudt is dit: waar is mijn paspoort? Gisteren lag hij nog op mijn bureau en nu is ie ineens spoorloos verdwenen. Intussen klemt Evy zich nog steeds met haar armen en benen aan mijn benen vast. 'Ga niet, papa. Dit kan nooit goed aflopen,' smeekt ze. Waarom zegt ze dat? Niet dat ik mijn plannen afstem op voorgevoelens of bijgeloof, maar haar smeebede blijft toch in mijn hoofd zitten. Met veel kunst- en vliegwerk heb ik vanmorgen nog papieren kunnen regelen om straks op Schiphol een noodpaspoort te kunnen kopen. In een reisetui om mijn nek hangen het aangifterapport van vermissing dat ik van de politie kreeg, samen met een bewijs van het aanvragen van een nieuw paspoort bij de gemeente. Laat ik even praktisch blijven nu. Heb ik verder alles? Geld, ticket, medicijnen tegen hoogteziekte, waterzuiveringdruppels, blarenpleisters? Kom, ik moet gaan.

## Hel

De bedoeling is dat ik vandaag vanaf Schiphol via Helsinki (op het ticket afgekort als 'Hel') naar Mumbai in India vlieg, daarna naar Delhi en ten slotte naar Kathmandu, de hoofdstad van Nepal. Daar staat iemand mij morgen op het vliegveld op te wachten met een papiertje waarop óf 'Kees Winkelman' óf 'Baalak



Foundation' staat. Tien jaar geleden richtte ik Stichting Baalak op, samen met twee vrienden. De stichting biedt werkende kinderen de mogelijkheid om onderwijs te volgen. Hierover wil ik een reportage maken, zodat onze donoren kunnen zien wat er met hun geld gebeurt. Op Schiphol koop ik een noodpaspoort. Bij de marechaussee heerst verwarring over de vraag of ik India wel in kom. In mijn verdwenen paspoort zit namelijk mijn visum. En in Mumbai moet ik, om van de ene terminal naar de andere te gaan, even het vliegveld verlaten. Bij de incheckbalie van Finnair op Schiphol doen ze ook moeilijk: 'We kunnen u alleen inchecken als we zeker weten dat u op de plaats van bestemming aankomt.' Er worden wat telefoontjes gepleegd. Maar uiteindelijk klinkt het verlossende woord. Ik kan de lucht in.

Als de goden mij niet naar Nepal wilden laten gaan, was dit hét moment voor ze geweest, bedenk ik. Mijn reis kan niet meer stuk. Fluitend loop ik langs een gigantisch reclamebord van Fortis met daarop: 'Gaat u wel de goede kant op?' Ik kan me niet bedwingen om hardop te lachen. Natúúrlíjk loop ik de goede kant op! Gate B14! En die stijgende rode lijn staat symbool voor de hoge toppen die ik de komende weken ga bereiken. De vlucht naar Helsinki loopt gesmeerd. Met de buurreizigers worden flauwe moppen uitgewisseld als: 'Wat is rood en zweeft door de Tweede Kamer?' 'Een ongestelde vraag!' 'En wat zegt Alexander Pechtold hiervan?' 'Ik zie het verband er niet tussen.' En: 'Waarom gooit een Belg dobbelstenen tegen het plafond?' 'Wie het hoogste gooit, mag beginnen.' Dit gaat de goeie kant op!

**'Als de goden mij niet wilden laten gaan, dan was dit een goed moment geweest ...'**

### Verbeelding

De vlucht van Helsinki naar Mumbai heeft drie uur vertraging. Er is een vogel in de straalmotor van het vliegtuig gezogen. Slik! Dan heb ik nog maar een half uur om over te stappen op mijn volgende vliegtuig, dat me naar Delhi zal brengen. Nou ja, als het mee zit heeft die vlucht ook vertraging, denk ik positief. Na de take-off besluit ik wat te lezen in het enige boek dat ik bij me heb: De kunst van het reizen van Alain de Botton. Een boek dat al jaren, wegens tijdgebrek, ongelezen op de plank staat. Een luxe, want mijn 35-liter-rugzak dwong mij tot strenge keuzes. Mijn boek ging ten koste van de Lonely Planet, reserveschoenen en energybars. Ik lees over de edelman Des Esseintes, die tot de conclusie

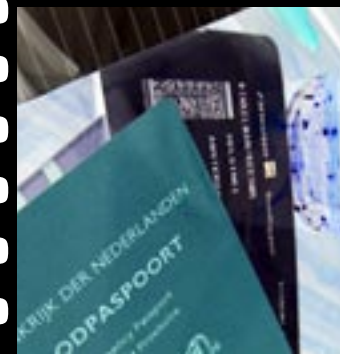
kwam dat de allermooiste reizen zich afspeelden in de verbeelding. En dat de banale werkelijkheid van een reis de verbeelding zelfs niet kan benaderen. Mijn gedachten worden ruw verstoord door de aanblik van de sloppenwijken pal naast de landingsbaan in Mumbai. Golfplaten daken en blauw plastic zeil. Wat een wereld. Daarna zie ik de vuilnisbelten van Mumbai. Ze doen me

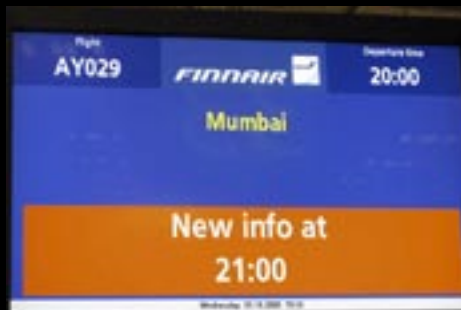
### De allermooiste reizen spelen zich af in de verbeelding

terugdenken aan de thee die twintig jaar geleden, toen ik voor het eerst in India was, geschonken werd in een aardewerken bakje. Als het leeg was, gooide je het stuk in de goot. Door de regen viel de gebakken aarde weer uit elkaar. En dal (hete linzenprut) werd geserveerd in een van bladeren gevlochten bakje. Zó briljant gemaakt: het was waterdicht. Inmiddels drinken ze in India gewoon cappuccino uit plastic bekertjes.

### 'Give him some'

Als ik op het vliegveld van Mumbai aankom, vraag ik aan iemand in uniform of hij me kan helpen omdat ik veel haast heb: over een half uur gaat mijn volgende vlucht. 'Give him some' antwoordt de man, suggererend dat ik zijn collega wat geld moet geven.





Als ik daar niet op reageer, maar nóg eens benadruk dat ik grote haast heb, leidt hij mij toch via een sluiproute naar de douane. Ik laat eindeloze rijen wachtende mensen achter me. 'No visa?,' spuugt de douanebeambte me toe. Hij loopt weg zonder iets te zeggen. Even later zit ik in een kamertje met een grote wereldkaart aan de wand. Er wordt druk over mijn situatie gepraat en gebeld. De conclusie is duidelijk: ik moet het land uit, omdat ik mijn visum niet bij me heb. Ik ben ervan overtuigd dat we er, als weldenkende mensen, samen best uit zullen komen en probeer: 'kijk, ik heb hier een kopie van mijn visum, wilt u in de computer verifiëren of het in orde is?' 'Nee, we hebben geen computer.' 'Kan ik dan misschien even bellen?' 'Nee, we hebben geen telefoon.' 'Kan iemand mij een escorte geven naar de andere terminal?' 'Nee! U moet het land verlaten, en wel nu!' Iemand duwt een document onder mijn neus van het Bureau of Immigration: ik moet onmiddellijk uit het land verwijderd worden. Mijn

papieren worden in beslag genomen en drie uniformen escorteren mij naar een vliegtuig dat met ronkende motoren op mij staat te wachten. Mijn papieren worden afgegeven aan het cabinepersoneel. Even heb ik het gevoel in een film gestapt te zijn. Eentje die ongetwijfeld goed afloopt.

### **Crazy and bureaucratic**

In het vliegtuig, dat terug naar Helsinki blijkt te gaan, slaat een sympathieke purser mij broederlijk op mijn schouder. 'Welcome to the crazy and bureaucratic world of India,' zegt hij. Hij belooft zijn best te doen om via zijn board-computer alsnog een vlucht van Helsinki naar Delhi voor me te regelen.

### **'U moet het land verlaten, en wel nu!'**

Want: 'in Delhi heb je voor een transfer geen visum nodig,' claimt hij. Boven Moskou laat Harrison Ford mij, in *Indiana Jones and the Crystal Skull*, nog even zien hoe hij zich uit de meest benarde situaties weet te redden. Zó doe je dat dus, denk ik. Even later kruip ik weer terug in mijn boek. Het eerste waarop mijn oog valt als ik het boek opensla, is het woord Amsterdam, waarover Alain een lyrische betoog houdt. Hij begint met een beschrijving van de bewegwijzeringsborden op Schiphol:





'In al zijn eenvoud of zelfs alledaagsheid scheppen die borden mij genoeg'. Vervolgens bejubelt Alain Amsterdam-West - waar ik woon - en zoemt hij in op een straat en een huis dat identiek aan dat van mij! Hij schrijft: 'Ik voelde een diep verlangen om in dat huis de rest van mijn leven door te brengen'. Zelf verlang ik nog steeds naar de bergen in Nepal.

### Thuis

Terug in Helsinki wachten twee mannen van de Finse marechaussee mij op in de deuropening van het vliegtuig. In een busje mag ik mijn verhaal doen en worden mijn gegevens gecontroleerd. Een aangeboden vlucht naar Amsterdam sla ik resoluut af. Mijn energie wil nog steeds naar Azië. Maar Finnair blijkt niet in staat een vlucht voor mij te vinden richting Delhi. 'In verband met het Dashain-festival zijn voorlopig alle vluchten volgeboekt. U kunt nog naar Bangkok, voor 5200 euro.' Ten slotte ga ik door de knieën en neem ik de laatste vlucht naar Amsterdam. Thuis krijg ik een

warm onthaal. Vriendin Tamara vertelt dat ze het nieuwste boek van Nicci French heeft gekocht: Wat te doen als iemand sterft. Mijn oudste dochter Rosa vertrouwt me haar visioenen toe, waarin ik eerst van de berg af val en daarna met het vliegtuig neerstort. Ze is dolblij dat ik nu op haar twaalfde verjaardag kan zijn, want die had ik anders gemist. Evy kijkt me diep in de ogen en verbiedt me streng óóit nog weg te gaan.

### Noodlot

Drie dagen later valt een Nederlandse toerist in Nepal in een spelonk en komt om. Vijf dagen daarna verongelukt een vliegtuig dat van van Kathmandu naar Lukla vloog. Achttien van de negentien inzittenden komen om het leven. Het had zomaar gekund dat ik in dat vliegtuig had gezeten, als ik mijn visum bij me had. Vriend Robbie maakte er na mijn terugkomst nog een. Als ik 's avonds mijn boek terugzet in de boekenkast, ligt daar, op één van de boekenplanken, mijn paspoort.

## 8 oktober: vliegtuig van Kathmandu naar Lukla verongelukt



Kees Winkelman, fotograaf en journalist ([keeswinkelman.nl](http://keeswinkelman.nl))  
Stichting Baalak ([baalak.nl](http://baalak.nl)), Cartoons ([doordrukstrip.nl](http://doordrukstrip.nl))